

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szubotica, CSÜTÖRTÖK 1923. február 1.

31. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Lolbach-palota)

Február 1.

Ez a dátum döntő fontosságú az SHS. királyság magyarságának politikai életében. A választók névjegyzékének kiigazítására megállapított határidő a mai nappal letelt. A Magyar Pártnak most kell számbavennie, hogy a magyar nemzetiségű választók bekerültek-e a választók névjegyzékébe s ezáltal teljesedésbe ment-e az a feltétel, aminek bekövetkezéséhez a Magyar Párt a töle kívánt magatartás vállalását fűzte.

Loyálisan meg kell állapítanunk, hogy a kormány sokat megtett annak érdekében, hogy vállalt ígéretéhez képest a magyar nemzetiségű választók a választók névjegyzékébe bekerüljenek. Késedelmeskedés nélkül adta ki rendeleteit, melyek félreérthetetlenül követelték meg a közigazgatási hatóságoktól, hogy a magyarok felvételével igazítsák ki a jegyzékeket. S késedelmeskedés nélkül adta ki s távirati uton továbbította azokat a rendeleteket, amelyekkel a Magyar Párt konkrét panaszait kívánta orvosolni. Így a Magyar Párt intervenciójára rendelkezett úgy, hogy a választási listákat a törvényszékek küldjék vissza a közigazgatási hatóságokhoz, hogy a jegyzékek kiigazítása megtörténhessen, a Magyar Párt javaslatára, mondotta ki *expresso verbis* azt, ami ugyis önként következett a törvényből, hogy a március 18-iki választáson mind azok szavazhatnak, akik január 31-ig a választási listákba felvételnek, a Magyar Párt kérelmére tette a rendőrhatalóságok kötelességévé, hogy a választási agitáció zavartalanítását biztosítsák s biztosította a magyar szervezkedés vezetői számára a szabad és háborítatlan közlekedést.

Ennyi intézkedés, ennyi késedelem nélkül megtett és késedelem nélkül továbbított rendelkezés után valóban nem lehet kétkedni abban, hogy a kormány mindent megtett a Magyar Párttal létrejött megállapodás betartására. Ha mégsem állt volna elő az a helyzet, amelyet a megállapodás létre akart hozni, valóban nem a kormányon, hanem az alantas közigazgatási tisztviselőknél mulott, akik szokatlan bátorságot, meglepő fürgeséget, patákozó ötletességet és el nem ernyedő szívósságot mutattak föl, amikor alkotmány, törvény, rendeletök özőne s kormány elhatározás ellenére a magyarságnak választó joggal való felruházását meg lehetett akadályozni. Amikor ennek érdekében intézkedni kellett csudálatosan habozó bátortalan-ságokkal találkoztunk, amikor valamit el kellett mulasztani, férfiasan szilárd felelősség vállalás

nyilatkozott meg. Akinek dolgoznia kellett, annak hirtelen az ország másik végén akadt elintézni valója s a kinek rendelkezni kellett volna, az a saját aláírására sem akart emlékezni. A kormány elhatározás megvalósulását a kormány közegei igyekeztek megakadályozni. Rendkívüli veszteségek érték ezzel a magyarságot s nem utolsó veszteség annak a politikai és közéleti atmoszférának fölismerése, hogy az alárendelt tisztviselőknek a kormánnyal való ez a szembeszállása büntetlenül megtörténhetik.

A Magyar Pártra most rendkívüli jelentőségű kérdés eldöntése vár. Összegeznie kell az adatokat, felülvizsgálja a tényeket, össze-

mérni az adottságokat a megnyílt lehetőségekkel s így kell eldöntenie: teljesedett-e az a feltétel, ami a magyarság kötelezettségvállalásának ellenértéke volt, kell-e teljesítenie a Magyar Pártnak azt a kötelezettségeket, amiket a magyaroknak a választói névjegyzékbe való felvétele ellenében vállalt, vállalnia kell-e az *aktivitás* terhét, vagy *passzivitással* kell-e dokumentálnia, hogy a törvényvédő korlátain kívül hagyták.

Nem kételkedünk abban, hogy a Magyar Párt vezetősége ebben a kérdésben is meg fogja találni azt az utat, amit a magyarság érdekei a bölcs megfontolás, a politikai morál és a felelősséget vállaló előrelátás jelölnek ki.

A Hirlap a magyarok választójoga ellen Manőver egy meghamisított nyilatkozat alapján

Azon az utolsó napon, amelyen a magyar választók még eljárhattak a választói névjegyzékek kiigazítása kérdésében, még adatokat szolgáltatathattak a hatóságok rendelkezésére, amelyek alapján a névjegyzékek magyar választókkal kiegészülhettek, a subotica *Hirlap* egy magyar nyelvű, de nem magyar érdeket szolgáló cikket közölt, amelyben egy törvényszéki bíró nyilatkozatát meghamisítva azt állapítja meg, hogy a »magyarság választójoga elveszett.«

Hogy a magyarságnak a valóságban meg lesz-e a törvény által biztosított választójoga, azt ma még nem lehet tudni. De az kétségtelen, hogy a suboticai törvényszék egy tagjának nyilatkozata alapján csak a siető rosszhiszeműség, csak a jogfosztásnak örvendő kajánság állapíthatja meg, hogy a magyarságnak a választójoga elveszett. Hát még ha ez a nyilatkozat meg sem történt, csak sötét szándék csavarta el a szavak értelmét, sötét szándék, amelyik *brülné* a választójog elvesztésének is, mert álláspontjának igazolását látta benne.

Az utolsó pillanatban, amikor föl kell hívni mindenkit, akiben még van magyar érzés, hogy közömbös-ségbe ne engedje belefutadni az itt élő magyarságnak ez idő szerint legnagyobb érdekét, amikor a magyar újságnak, ha az nemcsak nyelvében, hanem szándékában és szeretetében is magyar, csak az lehet a kötelessége, hogy fölkeltse, ébrentartsa és lelkesedéssé fokozza az érdeklődést, akkor jelenik meg a *Hirlap*-nak ez az elcsüggesztő, defaitista munkakedvet kioltó cikke, melynek az *ártó szándékon kívül hamisított nyilatkozat és tudatlanság a forrása.*

Január 31-én járt le a választási névjegyzékek hivatalból való kiigazítására kitűzött végső határidő.

A *Hirlap*nak kedd délben megjelenő, szerdai keltezésű száma *Taszics*

utolsó napján a *Hirlap* hű maradt ahhoz az állásfoglaláshoz, amelyet a küzdelem megindultakor elfoglalt. Akkor kijelentette: a magyarságnak nem fontos a választójog s azóta konok szívóssággal támadta azokat, akik előharcosai voltak ennek a küzdelemnek s támadja a Magyar Pártot is azóta, amióta olyan politikát választott, mely a választójog elnyerésére — *ceteris paribus* — a legtöbb kilátást nyújtotta.

A munkás pártok kilátásai

A munkás tömegek többsége passzív viselkedik

Beogradból jelentik: A szociálistapárt az utóbbi napokban ország-szerte nagy választási agitációt fejt ki, de mégsem remélnék nagyobb sikereket. A legtöbb reményt még a vajdasági kerületek iránt táplálják, ahol 2—3 mandátumot szerezhetnek. Szerbiában és Boszniában egyáltalában nem számítanak pozitív eredményre.

Véleményük szerint ennek az oka a munkásság teljes politikai passzivitásában rejlik. A munkásság többsége, amely az »Obznan« előtt a kommunista párthoz tartozott, részt sem fog venni a választásokban, ha csak a kommunisták, illetőleg az új proletárpárt nem állt fel külön listákat. Minthogy azonban a kormány erre az esetre a független szakszervezetek feloszlásával és a szakszervezeti vezetők letartóztatásával fenyegetőzik, erre kevés kilátás van.

Érdekes, hogy a párt egységének tulajdonképpeni helyreállítója az ősz *Lapcsevics* Dragisa, teljesen megcsömörlött a politikától és régi kerületének, a drinamenti kerületnek jelöltségét sem fogadja el.

Munkáskörökben mégis azt hiszik, hogy *Lapcsevics* Mariborban elfogadná a listavezetői jelölést, ha a szlovén kommunisták, független szociálisták és szociáldemokraták között paktum jönne létre.

Annyi már is bizonyosra vehető, hogy a független szociálisták és kommunisták ezuttal nem fognak a clerikálisokkal együtt szavazni, sőt a községi választásoknál.

A haladópart választási kiáltványa

Az újjáéledt haladópart szerdán adta ki választási kiáltványát. Ebben kifejti a párt, hogy miért lépett be a tagok nagy része három évvel ezelőtt a demokratapártba. A haladópart azonban fentartotta továbbra is a párt önállóságát és a jelenlegi súlyos helyzet, valamint a demokratapártban lévő khaosz arra a belátásra vezetik a pártot, hogy a három év előtti lépés nem volt helyes és ezért ismét önállóan lép fel a választásokon. Ezután ismerteti a kiáltvány a párt programját, majd élesen kritizálja főképpen a korrupciót és az ország rossz pénzügyi politikáját. A radikális-demokrata-koalíció megbízhatatlanságát, hogy nem tud rendet teremteni és az újjáéledt haladópart programja alkalmas a konszolidáció megvalósítására.

Községi segílyt kérnek a postahivatalok részére

Beszűntetik a nem jövedelmező postahivatalokat

A posta- és távirdehivatalok sehol sem altruisztikus intézményei az államnak és mint minden ország költségvetésében tetemes jövedelmi tételként szerepelnek a posta bevételei. A távirat, telefon és levéldíj-szabás a valutáris viszonyokat tekintve, nálunk a legdrágább egész Középeurópában és mégis azt kell tapasztalni, hogy az állam legmostohább módon kezeli a postahivatalok kérdését. Csak az S. H. S. király-ságban történik meg, hogy különbözőségeket tesznek jövedelmező és nem jövedelmező hivatalok között és a deficit hivatalkok fenntartásának költségeit át akarják hártani az érdekeltekre, ahelyett, hogy a postaügyi minisztérium a saját jövedelméből tartaná fenn a haszon nélkül dolgozó, de az ország forgalma szempontjából szükséges kisebb hivatalokat is.

A novisadi postaigazgatóság felhívta a körletébe tartozó községeket, hogy természetbeni és pénzbeli segílylyel támogassák a postahivatalokat, mert különben deficit esetén kénytelen lesz a kisebb hivatalokat beszűntetni.

A felhívásban arra hivatkozik a postaigazgatóság, hogy költségvetése nem nyújt módot a kisebb hivatalok deficitjének fedezésére és így a községeknek maguknak kell gondoskodniuk a posta fenntartásáról.

Mint értesülünk, legutóbb a mélykastélyi postahivatalt szűntették be ezen a címen és az ottani postakörletet a jámi postahivatalhoz osztották be.

Bizonyára lesznek községek, amelyek meghozzák az áldozatot és községi adóból fedezik a postahivatalaik fenntartására szükséges összeget, de sok helyütt sor fog kerülni a postaügyi kormányzat rosszul alkalmazott szűkmarkuságából arra, hogy — éppugy, mint Mélykastélyon, — a haszon nélkül dolgozó hi-

vatalokat beszűntetik. Ha tehát az adózó polgárok a magas adón és drága postaköltségen kívül még külön postaadót nem fizetnek, nagy területeken a világtól elzárva, postánélkül maradnak, csak azért, mert a

postaügyi minisztérium nagy jövedelmet akar felmutatni a költségvetésben és nem hajlandó saját budgetjének keretében áldozatot is hozni a forgalom és postaszolgálat fenntartása érdekében.

A szubotikai választói névjegyzéket beterjesztették a törvényszékhez

17.500 választó van Szubotícán — Nem kerül sor a Magyar Párt névjegyzékének felhasználására

A subotikai választói névjegyzék kiigazítása körüli bonyodalmak olyan megoldást nyertek, hogy a magyarság jogain újabb sérelem esett. Ismertettük már a város állásfoglalását, amely kétségessé tette mindezekig a Magyar Párt névjegyzékének felhasználását. Most már meg lehet állapítani, hogy a város az utasítás ellenére a párt névjegyzékének figyelembevétel nélkül zárta le a választók listáját.

A Magyar Párt kedden délelőtt terjesztette be a magyar választók névjegyzékének első részét, azzal, hogy a teljes névjegyzéket, illetve annak még hátralevő részét szerdán fogja benyújtani. A subotikai hatóság amely eddig feltűnő lassúsággal készítette a választói névjegyzék hivatalból — kiegészítését, erre egyszerre gyorsan igyekezett lezárni a névjegyzéket. Kedden ugyan még a hatóság részéről is történtek olyan kijelentések, hogy aligha tudja a város idejekorán befejezni a választási névjegyzék kiegészítését, a Magyar Párt első névjegyzékének beérkezése után azonnal összehívták a kiigazítást eszközölő bizottságot ülésre, amely a még nem is teljesen kész választói névjegyzéket lezártnak jelentette ki.

Ez a feltűnő sietség érvényesült azután tovább is a választói névjegyzéknek a törvényszékhez való beterjesztésénél. Noha a törvény értelmében a névjegyzéket február 5-ig lehet a törvényszékhez benyújtani, a subotikai hatóság mégis olyan sűrűsnek találta ezt a feladatát,

hogy már szerdán délelőtt beküldte a választói névjegyzék egyik részét a törvényszéknek, ugyanakkor, mikor még dolgoztak a névjegyzék hátralevő részén.

Igy történt meg azután, hogy mire a Magyar Párt által készített névjegyzék hátralevő része a párt beadványával együtt szerdán délelőtt a városhoz érkezett, addig a választók névjegyzékének egy része a törvényszékhez volt. Nehéz volna itt a legnagyobb jóhiszeműség mellett is elhárítani azt a látszatot, hogy a hatóság örömet választotta azt a módot, amivel a Magyar Párt névjegyzékének felhasználását lehetlenné tette.

Viszont nem lehet szó nélkül hagyni azt sem, hogy a Magyar Párt a határidő utolsó napjának az utolsó órájában terjesztette be a névjegyzéket, miáltal maga a párt tette könnyűvé a városi hatóság által választott eljárás alkalmazását.

A hatóság kifogásolta azt is, hogy a Magyar Párt névjegyzékében nemcsak magyar nemzetiségű választók szerepelnek, hanem bunyevácok is. A hatóság minden érvet felhasznál eljárásának igazolására, bár nincs a hatóságnak semmi hozzászólása ahhoz, hogy egy politikai párt kiket vesz fel tagjainak névjegyzékébe.

A subotikai választók névjegyzékén egyébként a kiegészítés után 17.500 választó szerepel. Tekintettel arra, hogy a választók első összeírása után 12.500 választója volt Szubotícának, így a kiegészítés alkal-

mával mintegy 5000 választót vett fel a subotikai hatóság a névjegyzékbe, akik közül 4000 a magyar választók száma.

A város még össze fogja hívni a névjegyzék kiegészítésével megbízott bizottságot, hogy döntsön a később érkezett magyar névjegyzék sorsáról, azonban ilyen előzmények és a választói névjegyzéknek a törvényszékhez való beterjesztése után, már nem lehet kilátás arra, hogy a törvény akarata érvényesüljön és így a legjobb esetben is csak fele annyi magyar választó fog résztvehetni a márciusi választásokon, mint ahánynak erre Subotícán minden törvényes joga megvan.

Megindult a munka a Ferrum-gyárban

Mint megírtuk, hétfőn tárgyalások indultak meg a Ferrum-gyár igazgatósága és kizárt munkásai között. A tárgyalások — amelyeken indexrendszer helyett órabérijavítás formájában teljesültek a munkások követelése — kedden eredményesen befejeződtek. A munkások az újonan kötött megegyezés alapján szerdán reggel már megkezdték a munkát.

A megegyezésben az indexrendszerrel elélt a munkásság és helyette órabérijavítást kapott a gyár igazgatóságtól. Az órabérijavítás egyes munkakategóriák fizetésének megfelelőleg különböző. Átlagban 20—30 százalékos felemelést értek el.

Azokra a munkásokra vonatkozólag, akik a sztrájk, illetőleg a munkákizárás ideje alatt dolgoztak a gyárüzembe, olyan megállapodás létesült, hogy azok a gyárban továbbra is zavartalanul dolgozhatnak. A munkások ugyan a tárgyalások során kijelentették, hogy ragaszkodnak az elbocsátásukhoz, de a munkaügyi felügyelőség — a törvény értelmében — védelembe vette őket és így az igazgatóság továbbra is megtartotta valamennyit a gyár kötelékében.

Kétféle igazság

A múlt év tavaszán egyik nagyobb vidéki város főuccáján sétáltam, mikor valaki hirtelen elém toppant és eszperantó nyelven üdvözölt:

— Bonan tagon, kara semideano! (Jó napot, kedves elvtárs!)

Ránézek. Ezt az arcot már láttam valahol, de hiába törtem a fejemet, sehogysam jutott eszembe, hogy hol? No, de sebal, majd megmondja ő: honnan ismerjük egymást? Habozás nélkül viszonoztam tehát a köszönést:

— Mi havas la honoron. (Van szerencsem.) Se mi ne eraras. Vi estas fremda tie ci; de kie Vi venis en cium urbon? (Ha nem tévedek, ön idegen itt; honnan jött ebbe a városba?)

Az idegen elnevette magát; látszott rajta, hogy mulattatja az, hogy nem tudom: mivel beszéltek? Majd hirtelen ezzel a kérdéssel fordult hozzám:

— Ĉu Vi scias, kiu mi estas? Kiel mi vidas. Vi ne rememoras min. (Tudja-e, ki vagyok? Amint látom, nem emlékszik rám.)

S aztán meg sem várva feleletemet, minden átmenet nélkül törökül üdvözölt:

— Merliaba, efendi! (Jó napot, uram!)

Egyszerre világosság gyult agyamban. Hiszen ez az ember egy erzerumi vagy erzindzsáni török, akivel együtt voltam hadifogoly Szibériában, s aki a legszorgalmasabban járt el az Eszperantista Klubba! Hogy is hívják?

— Musztafa Kiazim főhadnagy Erzerumból, nemde? — kiáltottam diadalmasan.

— Nem találta el. En Musztafa Hakki kádi (bíró) vagyok Erzindzsánból. Musztafa Kiazim főhadnagy az unokatestvérem, s mint ön helyesen emlékszik, Erzerumba való és már régen otthon van. En az önök szabadulása után még sokáig hányódtam Novo-Nikolájevskben. Tomszkban, Kurgánban és a Volga-menti tatárok közt, akiknek a segít-

ségével Petrográdba és onnan rendes hadifogoly-transzporttal ide érkeztem. Holnap továbbutazom Konstantinápolyba és onnan Erzindzsába.

— Ha a Volga mentén volt, miért nem ment Caricinon és a Fekete-tengeren át egyenesen Kisásziába? Miért tett ekkora kerület?

— Tudja, akkoriban harcok voltak azon a vidéken, bajos lett volna arra hazajutni. S mikor már elmúltak a harcok, akkor én Petrográdban vártam a kieserülő bizottságot. De mondja: ismerős ebben a városban?

— Igen.

— Ráérne velem jönni, megmutatni a nevezetesebb helyeket?

— Nagyon szívesen. És nyomban vittem őt a különböző felekezetek templomaiba, megmutattam neki a közigazgatási és más középületeket, úgy vettem azonban észre, hogy nem tettek rá különösebb hatást. Nagyobb bizonyosság kedvéért mégis megkérdeztem, hogy tetszenek neki ezek az épületóriások?

— Tagadhatatlanul szépek. — válaszolta ő — de ne vegye rossz néven, ezeknél sokkal különbeket is láttam már.

— Talán Erzindzsánban? — kérdeztem alig leplezhető gunnyal.

— Nem, hanem Oroszországban. Németországban, Ausztriában és Csehszlovákiában. De nézze, én odahaza bíró vagyok, engem nem annyira a középületek érdekelnek, hanem sokkal inkább más országok igazságszolgáltatása. Oroszországban is eljárogattam olykor-olykor a bíróságokhoz, végighallgattam néhány tárgyalást, s mondhatom Erzindzsánban keuoab az igazságszolgáltatás, mint Petrográdban.

— Hogy-hogy? — kérdeztem csodálkozva.

— Ugy, hogy Petrográdban husz tárgyalást is tartanak egy ügyben, míg évek mulva ítéletet hoznak. Erzindzsánban pedig, ha egy hitelező pert indít az adósa ellen, aznap leaargyaljuk az ügyet és ítéletet is hozunk.

— Erzindzsánban bizonyára nincsen annyi peres ügy, mint Petrográdban, — replikáztam én — s így nem csoda, ha gyorsabb az elintézés.

— Az, hogy nálunk kevesebb a per, csak érdem a török igazságszolgáltatásnak. Szeretném megismerni az itteni igazságszolgáltatást is. Volna szíves ebben segítségemre lenni?

— A legnagyobb örömmel. Közel van ide a törvényszék, akár rögtön oda mehetünk.

Bementünk a törvényszék főtárgyalási termébe. Gondatlanságból okozott súlyos testi sértés vétségével vádolva állt ott egy paraszt, mert kutyája, amelyet a szabályrendelet ellenére nem tartott megkötve, megharapott egy asszonyt, akinek ekként okozott sérülése nyolc napon tul gyógyult meg. A vád és védelem meghallgatása után a bíróság a kutya gazdáját 8 napi fogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte.

A következő ügynek egy detektív volt a vádlottja. Az volt a vád ellene, hogy egy bűnügyi nyomozás során hivatali hatalmával visszaélve félholtverte a gyanúsítottat azért, hogy beismerő vallomást csikarjon ki tőle. A detektív tagadta a terhére rótt cselekményt, de a bíróság a sértetnek és a tanuknak vallomása, valamint az orvosi látlelet és vélemény alapján megállapította a detektív bűnösségét, s egy évi börtönre, három évi hivatalvesztésre és politikai jogai gyakorlásának ugyanily tartalmu felfüggesztésére ítélte. Az ügyész megnyugodott az ítéletben, ellenben a vádlott a bűnösség megállapítása miatt felebbezést jelentett be.

Még egy lopási ügy volt aznapra kitűzve, de a tanuk nem jelentek meg, s ezért a bíróság elhalasztotta a tárgyalást.

Mikor újból az uccán voltunk, megkérdeztem társamat, hogy megértette-e, miről volt szó a tárgyaláson?

Tagadólag válaszolt, mire eszperantó nyelven röviden elmondtam neki a két bűnügy anyagát. Figyelmesen hallgatta

előadásomat, s aztán ezzel a kérdéssel fordult hozzám:

— Mi az a detektív?

— Polgári ruhában lévő rendőr, akinek az a feladata, hogy kiderítse a bűnügyek tetteseit.

— Nálunk a rendőr az uccán vigyáz a rendre, mint ahogy a házőrző kutya vigyáz a házra. És van-e maguknál a rendőrnök föllebbvalója?

— Van, — feleltem, — de miért kérdi?

— Azért, mert abból a két bűnügyből, amelyet az imént tárgyalt a maguk bírósága, azt látom, hogy maguknál kétféle igazság van. Ha négy lábú kutya megharap egy embert, nem a kutyát büntetik meg, hanem a gazdáját; ellenben, ha két lábú rendőrkutya mar meg valakit, akkor nem a gazdáját vonják felelősségre, hanem a rendőrkutyát. Minálunk ilyesmi nem történhetne meg.

Ijedten néztem körül, hogy nincs-e a közelben rendőr és nem hallja-e ezt a hatóságsértő kijelentést. Csak aztán jutott eszembe, hogy a mi rendőreink nem értenek eszperantóul, s így nincs mitől tartanom. De most már kíváncsi voltam: miként ítélne az én erzindzsáni barátom ebben a két bűnügyben? Megkérdeztem:

— Ha Erzindzsánban történt volna a kutyaharapás és az embernek rendőr által való megveretése, hogyan ítélte volna ön?

A kádi nem jött zavarba; azonnal és úgy válaszolt, mint ha a maga ítéletét a legtermészetesebbnek tartaná a világon:

— En ugy a négy lábú, mint a két lábú kutyát megkötöttem, vagy másként ártalmatlanná tettem volna és mindkét esetben a gazdát büntettem volna meg azért, mert a harapós és így a közre veszedelmes kutyát szabadon engedte. Isten vele!

Elváltunk, de még utközben is sokáig tűnődtem, hogy melyik helyesebb: a mi középeurópai modern igazságszolgáltatásunk, vagy a kisázsiai török igazságszolgáltatás?

„Hát ez is lehetséges?”

A Radikal támadása Markovics Nikola ellen

Protics Sztoján lapja, a „Radikal” szerdai számában *Hát ez is lehetséges?* cím alatt a következőket írja:

— Mint a szubotícai újságok jelentik, Bácska-Topolára visszatér főszolgabírónak a hírhedt Markovics Erdélyan Nikola expópa. A radikális *B. csvanin* védelmébe veszi ezt az embert, bár az ő piszkos ügyeiről „Egy gonosztevő élményei” címen cikkek jelentek meg és az expópa nem keresett a bíróságnál elégtételt.

Nem hittük, hogy Vujicsics miniszter ur hajlandó lesz aláírni olyan aktát, amely egy ilyen alakot a hatóság képviselőjévé tesz meg egy olyan eljárásban, amely tulajdonképpen magyar, ahol egy kultúrát és mintaszerű jellemű embernek kellene igazgatnia. A mandátumért folyó harcban még ilyen embert is megtesznek a hivatalos radikálisok főbíróknak, nem gondolva arra, hogy ezzel mennyit ártanak maguknak — és államunk tekintélyének.

— Hírlapírói kötelességből megírjuk ezt az esetet és elvárjuk, hogy a hivatott faktoroknak gondja legyen rá, hogy ezt a káros ki nevezést visszavonják.

Korteskedés halállal

A választási harc halottai

Vrsacról jelentí tudósítónk: A választási harcnak már halottai is vannak. Paulis községben két életet követelt a politika. Január 27-én, szent Száva napján a paulisi községháza előtt nagyobb néptömeg gyűlt össze, hogy a politikai helyzetet megbeszéljék. A különböző pártok emberei közt csakhamar heves vitaközvetés támadt. A vitában lehangosabb volt Cvéty Milán, aki a demokratapárt igazát bizonyította és Sztanity Rádó, aki a radikális álláspontot képviselte.

A vita hevében a két ember összeveszett s Cvéty egy disznóval késél támadt Sztanityra, aki egy hatalmas fütykőssel védekezett.

A körülállók csak akkor tartották szükségesnek, hogy a veszekedésbe beleavatkozzanak, amikor Sztanity nyakából hatalmas sugárban szökött fel a vér, Cvéty pedig beszakadt koponyával vágódott el a havas sárban. Csendőrékért szaladtak, de mire a csendőrék megérkeztek, s orvost kerítettek, a két politikai ellenfél halott volt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Cvéty halálát belső vérzés okozta, Sztanitynak ütőerét vágta át a kés s a szerencsétlen ember elvérzett.

A vrsaci törvényszék vizsgálóbírája kiszállt Paulisra, s megállapította, hogy a két halálesetért senkit sem lehet felelősségre vonni.

Megalakultak

a választási főbizottságok

A Vajdaságban öt főbizottság fog működni

Az állami bizottság megalakította a választási főbizottságokat, amelyeknek feladata lesz a választások megejtése után a választás eredményének megállapítása és kihirdetése.

A választási eljárás befejeztével a lepecsételt urnákat a főbizottságnak adják át és az végzi a leadott golyócskák összeszámlá-

lását és annak alapján megállapítja a választás eredményét.

Az első főbizottság székhelye Veliki Bečkerék, elnöke László Henrik, a zagrebi hétszemélyes tábla tanácsbírája és tagja Tidrovics Mihály dr., a bečkeréki törvényszék elnöke.

A második főbizottság székhelye Pancsevo. Ennek elnökévé Roszics Miksát, az államtanács tagját és mint tagot Marics Rafo, a novisadi ítélőtábla bíráját nevezte ki.

A harmadik főbizottság székhelye: Subotica. Ennek elnöke lett Metlicics Joco, a zagrebi hétszemélyes tábla alelnöke és tagja, Pavlovics István törvényszéki elnök.

A negyedik főbizottság székhelye: Novisad. Ennek elnöke Petrovics Vladisláv dr. ítélőtáblai bíró és tagja Lucics Iván, a novisadi törvényszék elnöke.

Az ötödik főbizottság székhelye: Sombor és ennek elnökévé Fialka Emanuelt, a sarajevói fő-törvényszék tagját és tagjává Masirevics Brankó sombori törvényszéki elnököt nevezték ki.

„Rendőri orgiák a Vajdaságban”

A „Radikal” vádjai a vajdasági közigazgatási tisztviselők ellen

A Vajdaságban folyó hatósági erőszakoskodásokról „Rendőri orgiák a Vajdaságban” címmel a Radikal cikket közöl, mely szerint egyes hatósági közegek erőszakossága minden mértéket túlhalad. Így például, bár a törvény a legszigorúbban tiltja hogy a hatóságok a jelölésekre befolyást gyakoroljanak, egyes főszolgabírók, különösen a Bácsban, gyűléseket hívnak össze és egyes jelöltek érdekében beszédeket tartanak. A Szerémségben a főispán hatósági támogatással elérte, hogy Jangics Voját, rokonát, öt eljárásban hivatalosan jelöljék. Hogy mégis mennyi szavazatot fog kapni, azt

majd március 18-án fogjuk meg látni.

— Azt is láttuk, hogy egyes eljárásokban a hatóságok kirendelnek embereket, hogy mint deputáció tagjai a községek költségére menjenek el a jelöltekhez és ajánlják fel nekik a mandátumot. Az ellenzékietek üldözik, szerkesztőket megvernek, nyomdákat összerombolnak stb. és mindezt olyan nyíltan, mintha nem is volna alkotmányunk. Valamikor így rendezték a választásokat Magyarországon és Horvátországban Khuen és Tisza.”

A Radikalnak ez a cikke éles hangja miatt, nagy feltűnést keltett.

A romboló Hírlap

A toll felelőtlenei a magyarság egysége ellen

A toll felelőtlenjei, a Hírlap című subotícai magyar nyelvű újság főszerkesztője tegnap a legsúlyosabb becsületes merényletet követte el a Bácsme gyei Napló ellen. Azt a bűncselekményt, amelyet vasárnap a Hírlap-ot előállító Fischer és Krausz nyomdában követte el, összefüggésbe hozza a Bácsme gyei Napló-val, azzal gyanúsít, hogy mi, magyar lap magyar újságírói szövetségben állunk a rombolókkal, megírja, hogy novisadi vállalatoknál bizonyítékok vannak arra, hogy a rombolókat mi pénzeliük, azzal vádol, hogy a nyomozást félre kerjük vezetni, mert betöréses lopásnak tüntetjük föl azt, ami rombolás volt.

A Hírlap merényletével és merénylőivel szemben mi a védekezés egyetlen lehető módját választottuk. Nyilvánosan föl hívjuk a Hírlap felelőtlen elemeit, hogy bizonyítsák be vádjukat. Kijelentettük, hogy alávétjük magunkat akár a Magyar Párt elnökségéből alakuló, akár valami más bírói fórumnak, döntse az el, ki bűnös a rávalmazásban, hazudozásban, rosszindulati támadások inscenálásában, reklámhajszásból elkövetett komiszkodásban, inkollégialitásában, a magyar sajtó tekintélyének lejáratásában, denunciacióban, hazug följelentések gyártásában.

A Hírlap, amely kedden még a rombolók büntársainak nevezett bennünket s a burkolt és nyílt gyanúsítások piszkát zudította felénk, szerdára egyellen szót sem szól bizonyítékairól s arról, hogy akar-e bizonyítani, mélységesen hallgat, mintha felejtene szeretné azt, amit a gyűlölködés részegségében, a rosszindulat mámorában elkövetett... Erről nem

szól, ellenben a Fischer és Krausz nyomdában elkövetett bűncselekményről írva, ugyanazt az álláspontot foglalja el, amit korábban mi is elfoglaltunk.

Itt egymás mellett közöljük azt, amit a Bácsme gyei Napló január 30-ikán s amit a Hírlap február 1-i számában írt a Fischer és Krausz nyomdában történekről.

Mindenesetre a későbbi nyomozás lesz hivatva felderíteni, hogy rombolásról, vagy csupán egyszerű betörésről van-e szó, ami a tettesek kézrekerítésével már könnyen megállapítható lenne. A hatóságnak a legsürgősebben és a legerélyesebben kell eljárni ebben az ügyben, hogy világosság derüljön a bűntényre.

(Bácsme gyei Napló január 30.)

Az alatt az egy nap alatt, amíg a Hírlap is eljutott addig, amit a Bácsme gyei Napló írt, a toll felelőtlenei a rombolásnak tőlük már megszokott módján, újra romboltak. Romboltak és pusztítottak az újságírás tisztességében, kárt tettek a magyar sajtó becsületében, ártó szándékkal és önző érdekből, hogy saját martírságukat kama toztassák, kockára tették a magyarság megbecsülését, megnehezítették jogos panaszaink és igazi sérelmeink orvoslását.

A Hírlap azért nevezett ki bennünket a rombolók büntársainak

azért írt rólunk, hogy az aljas bűncselekmény leplezése a mi egyéni érdekünk, hogy a nyomozó hatóságot és a gonosz merényleten felháborodott közönséget félre akarjuk vezetni, hogy mi pénzeliük a rombolókat, mert mi azt írtuk tegnap, amit ma ő maga ír. Ha tegnap ezekkel a szennyes vádakkal és nemtelen rágalomokkal azért illetett bennünket a Hírlap, mert azt írtuk, hogy tolvajok jártak a nyomdában, nem pedig rombolók, akkor ma már ezeket a vádakat a Hírlap saját maga ellen fordíthatja, mert ugyanazt írja, amit mi tegnap írtunk. S a Hírlap aligha téved akkor, amikor saját maga felett itélkezik. Mi nem akarunk halott kéme k lenni ennél az erkölcsi öngyilkosság-nál. Mi csak azt állapítjuk meg, hogy a Hírlap, akkor, amikor a Fischer és Krausz nyomda ellopott gépszájait hátra támadta a Magyar Pártot, többet rombolt a politikai morál és köztisztesség templomában, mint a rombolókká előléptetett betörők a Fischer és Krausz nyomdában.

Külkereskedelmi vita

a magyar nemzetgyűlésen

Rassay a szerdai ülésen leleplezte az agrárreform visszaéléseit

Budapestről jelentik: A magyar nemzetgyűlés szerdai ülésén a nemzetek szövetségébe való belépésről szóló javaslatot általánosságban és részleteiben is egyhangulag elfogadta. Ezután a külföldi államokkal kötendő kereskedelmi szerződésekről szóló javaslatot tárgyalták.

A vita első szónoka Görgy József volt, aki a szerződések kötésének nehézségeit ismerteti. Kifejti, hogy az érvényben levő magas vámok az árakat tetemesen drágítják, majd kifejti, hogy az autonóm vámtarifa alkalmatlan a gazdasági válság megoldására.

Ezután Sándor Pál kifogásolja, hogy a kormány működése eddig teljesen sikertelen volt külkereskedelmi vonatkozásban is, aminek következménye, hogy nem tudott a kormány egyetlen előnyös kereskedelmi szerződést sem kötni. A jobb oldali állandó közbeszólásai által zavarva, annak a véleményének ad kifejezést, hogy eddig nem is mertek a külföldi kereskedők Magyarországra jönni üzleti ügyeik lebonyolítására a jogbiztonság hiánya miatt. Ezek az állapotok rendkívül sokat ártottak az ország gazdaságának. Beszél a kiviteli engedélyek körül tapasztalható visszaélésekről, majd a bürokratikus rendszer megszüntetését követeli, mert enélkül lehetetlen Magyarország gazdasági meg erősödése.

Nagyatádi Szabó István azonnal válaszol Sándor Pálnak és megnyugtató, hogy a kiviteli engedélyek körül nem történnek visszaélések. Ha ilyenekről a képviselők tudnának, kéri jelentsék azt neki be.

Lers Vilmos báró visszautasítja Sándor Pál azon vádját, hogy eddig nem volt jogbiztonság az országban és hogy a külföldi kereskedők csak most mernek Magyarországra jönni. Azt fejtegeti, hogy a trianoni szerződés az oka Magyarország kedvezőtlen kereskedelmi és gazdasági helyzetének. Felsorolja a Németországgal, Svájjal és Bulgáriával kötött kereskedelmi szerződéseket, amelyek miatt nem érheti gáncs a kormányt. Ő is sürgeti a vámtarifát és a javaslatot elfogadja.

Dénes István azt igyekszik bizonyítani, hogy Magyarország kereskedelmi mérlege nem passzív, hanem aktív.

Ezután áttértek az interpellációkra. **Ruppert** Rezső másfélórás beszédben ismerteti azokat a súlyos visszaéléseket, amelyek a földbirtokreform végrehajtása körül tapasztalhatók és a sérelmek sürgős orvoslását követeli. **Nagyatádi Szabó István** visszautasítja azt a vádat, hogy a kormány nem akarja végrehajtani a földbirtokreformot, mire az ellenzék részéről viharos közbeiktatások hangzanak el.

Várnai Dániel a »Független Szemle« betiltása ügyében interpellál és a sajtószabadság visszaállítását követeli. Hangsúlyozza, hogy akkor, amikor a kormány kifelé a sajtó szabadságát hirdeti, minduntalan újabb lapokat tiltanak be. Követeli, hogy a belügyminiszter vissza azonnal a »Független Szemle« című folyóirat betiltására vonatkozó rendelkezést.

Fabian Béla a devizaközpont érdekében interpellál. Elmondja, hogy a devizaközpont 1922. augusztusa előtt kért külföldi adósságok fizetésére sem adta még ki a devizaengedélyt, ami által a valuta romlása következtében a kereskedők most már sokkal magasabb árakat kénytelenek fizetni, ami szintén hozzájárul a drágaság fokozásához.

A két interpellációt kiadják a szakminisztereknek, majd **Huszár Károly** alelnök két óra után bezárja az ülést.

CIRKUSZ

•••

At kell alakítani az Ember tragédiáját

Adám, Éva és a lucifer új szerepekben

Jó hetvenesztendeje, hogy Madách Imre kétségbeesve a világ akkori kellemetlen, zilált sőt a legnagyobb mértékben vacak állapota felett, megírta, illetve megsírta az **Ember tragédiáját**. Hát ami azt illeti, akkori is eléggé nagy göleszben voltak az emberek, de mi volt az, a világnak a divatból kiment mostani formájához képest? Madách színiátka valóságos tréfás operett, kacagató bohózat, a mellett a sötét, véres dráma mellett, amit most játszat el velünk a Sors című kegyetlen színpadi szerző. Egy új Madáchra volna szükség, aki alaposan átdolgozza, újra írja a régi, csöndes, kedélyes darabot. De hol az új Madách? A nagy emberek, a kiváló írók, mint mostanában láthatjuk, az utóbbi időben csak minden százévben születnek. És csak akkor tudjuk meg róliuk, hogy születtek, ha már meghaltak. Ezért nem találkozunk mai életünkben soha nagy emberekkel...

Nó de nem erről van szó. Arról van szó, hogy sürgősen egy új Madáchra volna szükség, aki némi pótlásokkal és új jelenetekkel kibővítsé az állandóan műsoron levő háborzongató drámát, amelynek címe: **A modern ember tragédiája**.

Tudnillik, **Adámot**, az Embert még a következő új szerepekben kellene megjelentetni:

mint Ruhr-vidéki német bányamunkást, amikor egy százezer márkással éppen pipára gyújt, mert a hetibéréből nem futja két kiló krumplira sem;

mint bécsi államhivatalnokot, amikor eladja a feleségét egy külföldi sibernek;

mint orosz parasztot, mikor éppen a saját gyermekének térdkalácsából lakmározik;

mint polgárt, mikor éppen hérosi küzdelmet folytat a lakáshivatallal egy két szobás lakásért;

mint kereskedőt, mikor a vámhivatalba lép.

Évát, a Nőt, pedig a következő szerepekben:

mint részeg kabarétáncosnót, akik éppen kitoloncol a rendőrség a vá-

rosból, mert jámbor családapáknak titkos betegségeket adott el;

mint Trockij szovjetdiktátor titkárkjét, mikor éppen heves szemrehányást tesz főnökének, amiért újra csökkent a halálos ítéletek száma;

mint gazdag parasztasszonyt, mikor szeretőjével éppen megfojtja álomban az urát;

mint piaci kofát, aki naponta két-

szer emeli a lojás áráf.

Lucifert pedig a következő, éppen neki való szerepekben lehetne megjelentetni:

mint Poincarét, mint Mussolinit, mint Steinachot;

mint a hivatalfőnökünket, mint a szabónkat, mint a házibarátunkat...

Folytassam tovább? Ugye, inkább ne? Nem jó az ördögöt a falra festeni...

(g. z.)

Békés megszállás — szigorított rendszabályokkal

Degoutte tábornok megfenyegette az ellenszegülőket A német kormány ellenállásra szólítja fel a vasutasokat

A Ruhr-vidéken a forgalmi állapotok egyre súlyosbodnak, mert Degoutte tábornok fenyegetései ellenére, aki újabb retorziókat helyezett kilátásba, a német vasutasok engedelmeskednek kormányuk parancsának, amely ismét a francia parancsok megtagadására szólította fel őket.

A francia körülzáró gyűrű keddre tejjessé vált és most az egyes pályaudvarok megszállására került a sor, amire a német vasutasok mindent a szolgálat megtagadását választották. Így kedden **Düren** pályaudvarait szállták meg a francia csapatok, mire a vasutasok azonnal abbahagyták a munkát. Coblenz környékén minden forgalom szünetel. A megszállók bezárták az esseni birodalmi vasutagazgatóságot és annak épületében szigorú kutatást tartottak, mert arról értesültek, hogy az esseni igazgatóság irányítója a ruhrvidéki vasutasok ellenállását. **Richtschein** igazgatóhelyettes tiltakozott a házkutatás ellen, mire úgy önt, mint a vasuti kormányfőtanácsos és az építészeti főtanácsos szuronyos katonákkal távolították el az épületből.

A berlini közegészségügyi minisztérium kedden este újabb rendelkezést adott ki a megszállt területek vas-

utasaihoz. Ebben a minisztérium megtiltotta a Ruhr-vidék vasutagazgatóságának, hogy szemet és írt szállítsanak Franciaországba, Belgiumba, vagy az angol zónába. Megtiltotta továbbá, hogy német vasuti személyzet vezesse a megszálló csapatokat szállító vonatokat. Kötelességévé teszi továbbá az igazgatóságnak, hogy az idegen vasuti személyzet működését a német vonalakon megakadályozza.

A francia kormány a német vasutasok ellenállása miatt elhatározta, hogy az eddigi 3500 vasutason kívül még több ezer vasuti tisztviselőt és munkást küld a Ruhr-vidékre, hogy ezáltal a szénszállítást lehetővé tegye.

A jóvátételi bizottság kedden megállapította, hogy Németország február hónapban 1,876.000 tonna szemet tartozik szállítani. Ennek a ki-termelése azonban a bányászok magatartása, a részleges sztrájkok és passzív rezisztencia miatt kilátástalan és az elszállítás is nehézségekbe ütközik. Emiatt a francia kormány a német köhök és ipartelepek teljes szénkészletét el akarja szállítani. Ha ez bekövetkezik, akkor a Ruhr-területen minden munka meg fog állni.

A Protics-párt országos konferenciája

Protics kifejtette programját — Alkotmányrevíziót, liberális nemzetiségi politikát követel — Meg akarja őrizni a radikális párt egységét

A Protics Sztóján által életre hívott független radikális párt szerdán tartotta meg értekezletét a beogradi Szlávia szállodában.

Mint Beogradból jelentik, az értekezleten rendkívül sokan jelentek meg az ország minden vidékéről, különösen sokan voltak a Vajdaságból.

Protics beszéde

A gyűlést Protics Sztóján nyitotta meg nagy beszéddel, melyben részletesen kifejtette akciójának történetét és céljait. Először a radikális pártnak a Szamoupravában megjelent kommunikéje előtt fennállott helyzetet ismertette, amikor még úgy látszott, hogy a radikális párt egységét meg lehet őrizni. Ez a kommuniké azonban a béke helyreállításának küszöbén fejezték nyomott a kezébe. Kijelenti, hogy ez a kommuniké volt a fő oka annak, hogy önálló akcióba kezdett.

Ismerteti kruseváci választási gyűléseinek lefolyását. Ebben a körületben mindig arra törekedett, hogy a radikálisokat egyesítse.

Bejelenti, hogy ma reggel a radikális párt főbizottsága közölte vele, hogy nincs kilógása az ellen, ha Krusevácban Protics lesz a Hstavezető és hogy csak egyetlen, közös radikális lista legyen. Ezt a munkát folytatni akarja és igyekszik fog a választásokra mindenütt közös listát létre hozni a radikális párttal.

Alkotmányrevízióra van szükség

Ezután áttért a kormány működésének a bírálatára. Szerinte az or-

szág minden bajának a vidovdani alkotmány az okozója. Sérthetetlennek tekintik, mintha attól függne az ország boldogulása. Pedig az alkotmány rossz, először azért, mert nem elég demokratikus, nem elég liberális, nem előre, hanem hátrafelé lépést jelent. Másodszer pedig azért, mert az alkotmány alapján a horvátokkal és szlovénekkal nem lehet megegyezni.

Pedig az alkotmányt, különösen pedig egyes pontjait meg kell változtatni, mert különben a horvátok és szlovénekek teljesen ellenséges befolyás alá fognak kerülni. Ha így folytatják, akkor végül mindazt szerbet csendőrruhába kell öltöztetni, hogy az egyébként lojális horvátokat és szlovéneket őrizték.

A kormány politikájának kritikája

De a parlament normális működését is lehetetlenné teszi az alkotmány. Az alkotmány az oka, hogy a kormány nem vezet, hanem diktátora a parlamentnek. A törvényhozó bizottság intézménye is szerencsétlen intézkedése az alkotmánynak. Ennek a bizottságnak 42 tagja van, akik ha megszavazták a törvényeket, a parlamentnek csak szavazni van joga. Így egy olyan képviselőnek, aki nem volt tagja a bizottságnak, nem állott módjában a törvényekhez hozzászólni és változtatásokat ajánlani. A radikális párt azonban megint lekötötte magát a vidovdani alkotmány megváltoztathatatlanságához, megint kötött kezét. Ezt a kötött kezet a demokra-

ták fogják képviselni, azoknak is a rosszabb csoportja. (Derűtség és taps.)

Ezután a radikális párt főbizottságának működését kritizálja. Sok kerülőre a központ erőszakol jelöltöket, akikről előre tudják, a rezsimet támogatni fogják.

A kisebbségek kérdése

Majd rátér a nemzeti kisebbségek kérdésére. A nemzeti kisebbségeknek még a békeszerződés is külön biztosítja politikai jogait. A radikálisok most előkelő gesztussal a választójogot megadják nekik. De csak azzal az előfeltétellel, ha a nemzeti kisebbségek rájuk fognak szavazni. Protics szerint ez teljesen hamis politika.

A szervezkedés

Ezután megint a szervezkedés kérdéséről beszél. A mai gyűlésre nem is készült előre és ma sincs el-lene, hogy hívei paktumot kössenek a radikálisokkal, ahol ez még lehetséges. Jöjjenek a hivatalos radikálisok ő hozzá ajánlattal, de ő is hajlandó nekik kompromisszumos ajánlatokat tenni. Ha azonban kompromisszum nem jönne létre, akkor saját kezére fog eljárni. A választások után azonban tovább fog tárgyalni a radikális párttal.

A többi szónok

Utána Arangyelovics Dragomir egyetemi tanár szól. Különösen a kormány pénzügyi politikáját bírálja. Az ország helyzete teljesen tartóhatatlan. A radikális párt kompromisszumot kötött, a Pasics-Prilisevics szövetséget (Felkiáltások: És Jánics! Le Rasputinnal!), amely a horvátokat és szlovéneket háttérbe szorítja. Szükséges volna az alkotmányt megváltoztatni és a horvátokat és szlovéneket is bevonni a munkába.

Ami a belpolitikát illeti, szerinte arra Protics sokkal alkalmasabb, mint Pasics. Pasics azonban Proticsot, éppen nagyobb képességei miatt eltaszította magától. Beszédét a következő mondattal fejezte be: »Mi tiszteljük Pasicsot, de Proticsot követjük!«

Jevtics (Beckerek) azt bizonyítja, hogy Pasics és Protics között nincsen ellentét. Pasics a Pribicevicsel való kapcsolata miatt mutatott olyan magatartást, mely ártott a radikális pártnak. A Bándságnak lehetetlen lesz egységes radikális párti listát alkotni, mert ott Pasics hívei üldözik Protics követőit.

Utána **Lazarevics Pavle** (Bitölj) beszélt, aki a délszerbiai radikálisokat kemény bírálatban részesítette. Azt kívánja, hogy önálló listával menjenek a választásokba.

Dragovics Milivoj szerint el kell kerülni a pártszakadást. A választások után békésen kell elintézni a vitás kérdéseket.

Ezután ismét Protics beszélt, aki azt hangsúlyozta, hogy mindig a békés kiegyenlítődésen fáradozott, de a másik oldalon nem látott az övéhez hasonló törekvést.

Az utolsó szónok **Hadzsi Koszta** (Novisad) volt, aki az alkotmányrevízió szükségességét fejtegette s azt bizonyította, hogy Protics soha nem akarta kettészakítani a radikális pártot.

Ezzel véget ért a délelőtti gyűlés. Délután három órakor folytatták a konferenciát. A vita befejezése után zárt ülésen állapították meg az elfogadott határozati javaslat szövegét, melyet a mai napon még nem hoztak nyilvánosságra.

E. SZÉCSI
"PHILATELIA"
BÉLYEGHAZ
Subotica (főposta mellett)
Keresek néhételtre használt jugoszláv bélyegeket. Névérték 30. százeleket fizetem a jelen forgalmiak közül 1.- 8.- 20.- és 30.- dinárosokért.

A főkapitányok harcát békésen akarják megoldani

A főispán intervenciója

Subotica város rendőrfőkapitánya és az ujonnan kinevezett főkapitány-helyettes között folyó harcról már beszámoltunk. Az ügy, amely a beogradi lapok támadásai révén került a nyilvánosságra, most már előreláthatólag gyorsan megoldást nyer. Erre vall az a körülmény, hogy szerdán délelőtt Pletikoszits András dr. főispán-polgármester tárgyalt egy Karakasevics Gábor rendőrfőkapitánnyal, mint Palmar Kálmán főkapitány-helyettesével ebben az ügyben, akik mindketten kifejtették álláspontjukat a főispán előtt.

Értesülésünk szerint Pletikoszits András dr. az ügyről jelentést tesz a belügyminiszternek és azonnali intézkedését kéri, mert a jelenlegi helyzet a rendőrség fegyelmének meglazulását vonná maga után végreményben.

Mint beavatott forrásból értesülünk, a radikálispart nem foglalt állást Karakasevics Gábor rendőrfőkapitány személye ellen, mert a pártban az a vélemény uralkodik, hogy a rendőrfőkapitány nem exponálta magát pártterdek mellett és a suboticiai közbiztonság, valamint a rendőrség fegyelme szempontjából nem volna előnyös, ha a rendőrség vezetésében személyi változás történne. Ahhoz azonban határozottan ragaszkodik a radikálispart, hogy a kormány által kinevezett főkapitány-helyettes hatáskörét ne csorbítsák meg, mert a politikai tekintetben mozgalmasság időben nagy súlyt helyeznek arra a radikálispartban, hogy a demokrata főkapitány mellett radikálispart főkapitány-helyettes legyen.

Ilyen értelemben tervezik a rendőrségen folyó harc békés megoldását.

Az elbitangolt földek

Akik a város földjét lopták

A városi főmérnöki hivatal most fejezte be azoknak a tavankuti városi földeknek a parcellázását, amelyek a közgyűlés régebbi határozata értelmében a város elad és amelyeknek vételára lesz a városi takarékpénztár alaptőkéje. Most, hogy ez a nehezen haladó munka elkészült, nincs már semmi akadálya a földek eladásának.

Összesen 300 hold városi föld kerül eladásra, amelyből az első részlet: mintegy 200 hold már február folyamán árverésre kerül. A közgyűlés határozata értelmében csak földnélküli tavankuti lakók tarthatnak igényt a parcellákra, amelyeknek mindegyike egy láncot tesz ki. A tavankuti földművesek közt már nagy érdeklődés nyilvánul meg a földek iránt.

A földek parcellázása alkalmával azonban érdekes visszaélésekre jöttek rá a város mérnökei. A város földjeit éveken ezelőtt birtokba vették, anélkül, hogy a város erről tudomást szerezhetett volna. A városi földekkel szomszédos gazdák ugyanis az évek folyamán saját termőföldjük helyett a városi földekre építettek lakóházaikat és gazdasági épületeiket, sőt néhol a városi földekből elkerítették egy-egy részt és saját belsejükhez csatolták.

Most a parcellázás alkalmával derült ki ez a helyzet, amely a mai földárak mellett tetemes kárt jelent a városnak. A főmérnöki hivatal most pontosan meg fogja állapítani, hogy kik azok, akik a város földjeiből eltulajdonítottak és megállapítják a birtokba vett földek nagyságát is és a városi tanács minden esetben pört fog indítani a földek használati ellen.

HIREK

Egy és fél dinárba kerülnek a lapok

A Bácsmegeyi Napló hétköznapi példányainak ára a mai naptól kezdődően egy és fél dinár. Az dr. emelést akkor, amikor elhatároztuk, megindokoltuk s úgy éreztük, hogy a közönség tudatában van annak, hogy az újságok árának emelése elől a lapvállalatoknak nem lehetett kitérniök s tudatában van annak is, hogy a kultúra és a magyarság iránti tartozó kötelesség a magyar újságokat támogatni. A Bácsmegeyi Napló szerkesztősége igyekszik tartalommal, nivóban, értesülésben elsőrendű újságot adni s féltő gondjával vigyáz az újság becsületére. Hittel hiszi, hogy a magyarság, amely megismerte ezt az újságot, kitart mellette érdeklődésével és szeretetével.

Az, hogy a Bácsmegeyi Napló a legnagyobb példányszámúban megjelenő magyar lap, amelyet Subotica-tól—Skopljeig, Maribortól—Sarajevóig mindenütt olvasnak, ahol magyarok laknak, azt a kötelességet rója ránk, hogy tudásunk és képességünk teljességének sorompóba állításával csináljunk az ország magyarjai számára olyan újságot, amely a magyarság kulturális képességeit bizonyítja.

A felemelt áru, de felemelt nivóju Bácsmegeyi Napló most indul utnak, hogy szavai a magyar szivekhez szóljanak.

— Pál herceg Zagrebba utazik. Beogradból jelentik: Pál herceg néhány nap múlva Zagrebba utazik, ahol a királyt képviselni fogja az akadémikusok bálján.

— Az új albán követ a külügyminiszternél. Beogradból jelentik: Nincics külügyminiszter szerdán audiencián fogadta Ali Riza ezredet, Albánia új beogradi követét. Az új albán követ megbízólevelét még a héten át fogja nyújtani a királynak.

— Az első hadsereg parancsnoka Suboticán. Szerdán délelőtt Novisadról Suboticára érkezett Milisavljevic Mirko tábornok az első hadsereg parancsnoka Tasic ezredes vezérkari főnök kíséretében. A hadseregparancsnokot, aki a személyvonathoz csatolt szalon-kocsiban utazott, a pályaudvaron Jovanovic ezredes, hadosztály parancsnok, Svabics ezredes, a hadkiegészítő parancsnok, több törzstiszt és Palmar Kálmán rendőrfőkapitány helyettes fogadták. A hadseregparancsnok néhány napig marad Suboticán, ahol szemlét tart a csapatok fölött.

— A pénteki munkaszünet. Pénteken, a katolikus egyházi ünnep napján munkaszünet lesz, miert is a rendőrség intézkedése folytán a pénteki hetivásárt csütörtökön tartják meg.

— Miniszterek visszaérkezése Beogradba. Beogradból jelentik, hogy Omerovic kereskedelmi- és Serics tárcanélküli miniszter szerdán visszaérkeztek a fővárosba.

— A jugoszláv Népszövetségi Liga új titkára. Beogradból jelentik: Jovanovic Vasza ügyvéd, a jugoszláv Népszövetségi Liga titkára, lemondott erről az állásáról. Helyébe Novakovic Mileta, aki a beogradi egyetemen a nemzetközi jog professzora került.

— A közlekedésügyi miniszter mandátuma. Beogradból jelentik, hogy szerdán egy susaki küldöttség kereste föl Jankovic Velizai közlekedésügyi minisztert, akinek főlejárólották a Modrus-Fiumei kerületben a listavezetői tisztiséget.

— Ötezer választói kérvényt utasítottak vissza Novisadon. Novisadról jelentik: A novisadi kerületi törvényszék, a Novisad-járás választókerületek községeiből, a névjegyzékbe való felvétel iránt beadott hatezer kérvény közül ötezeret utasított vissza.

— Pasteur-ünnepély Becskerekben. Becskerekre l jelentik: A becskerek franciá-jugoszláv klub pénteken délután 6 órakor a megyeház kistermében Pasteur-emlékünnepélyt rendez, amelyen dr. Salgó Imre orvos fogja méltatni Pasteur érdemeit.

— Megszűnik a suboticiai gyermekvédelmi osztály. Ilyen című hírlünkre a suboticiai gyermekvédelmi osztály vezetősége annak közlésére kér fel bennünket, hogy a kirendeltség feloszlásáról egyelőre nincs szó és az csak az új kerületi beosztás életbelépte után fog esetleg bekövetkezni részlegesen. Egyelőre a gyermekvédelmi osztály a suboticiai szegény gyermekek segélyezésére adta át a befolyt jótékony adományok egy részét a gyermekvédő választmányoknak.

— A pénzügyminiszter fentartja a deflációs politikát. Beogradból jelentik: Sztojadinovic Milan pénzügyminiszter levelet intézett a Narodna Bankához, amelyben közli, hogy továbbra is meg akar maradni a deflációs politika után. Kifejezi azt a reményét, hogy a Nemzeti Bank mindent meg fog tenni, hogy a termelés ne szenvedjen kárt a hitel elégtelensége miatt. Kijelenti még a pénzügyminiszter, hogy igyekezni fog, hogy a kormány mielőbb visszafizesse azt az egy milliárd dinárt, amellyel a Narodna Bankának tartozik.

— A sentai Magyar Párt értekezlete. Sentáról jelentik: A Magyar Párt pénteken, február 2-án délelőtt 11 órakor értekezletet fog tartani a Keczy-féle nagyvendéglőben. A párt vezetősége felkéri a tagokat, hogy a fontos tárgysorozat miatt minél nagyobb számban jelenjen meg az értekezleten. Ezen a gyűlésen fognak határozni a február 4-ikén Stara-Kanizsán megtartandó magyarpartii gyűlésről is.

— Radikálispartii jelölés. Sentáról jelentik: A radikálispart Stara-Kanizsára Sztrilics Béla sentai szolgabírórt jelölte képviselőnek, aki a jelölést elfogadta.

— Tisztújítás a moholi kaszinóban. A moholi polgári kaszinó most tartotta évi rendes közgyűlését, amelyen a tisztikart a következőképp választották meg: Elnök lett Ludaity Száva, alelnök Trenka István, pénztárnok Vangyel Mihály, jegyző Radouity Milos, könyvtárnok Radouityzki Milivoj, háznagy Popovic Szvetozár. A választmány tagjai lettek: Joszimovity Dusán, Popovic Stévo, Razarov Zsivoin, Jaksics Iván, Michler Ferenc, Berecz Lajos, Honkó Odön, Schwartz Ignác, Horváth Emil. A vigalmi bizottság tagjai: Karakasevics Dragomir, Schiesinger Mátyás, Erdélyi Imre.

— A kisázsiai kérdés. Párisból jelentik: Az angorai jegyzékből kitűnik, hogy Franciaország a török választ nem tekinti véglegesnek. A francia kormány kész újabb engedményekre és hajlandó küldöttjével — akár Lausanneban, akár másutt — a tárgyalásokat folytatni.

— Újabb jegyzői kinevezések Torontóban. A belügyminisztériumtól a következő jegyzői kinevezések érkeztek a becskerek alispáni hivatalhoz: Jegyzökké kinevezték Bakonyi Lászlót Karlsdorfba, Novicsics Mladent Nikolicére, Petrovics Jovant Ulmára, Jorgovics Tihamért Palánkára, Kalcsov Jánost Zakajicére, Budimirov Milánt Vracsev Gajra, Incze Eduárdot Grebenáczra, Popa Vaszilijet Duplajára, Popovics Andriját Strazsára, Pauljev Iliját Jaszenovóra, Miskov Cvetkót Idvorra. Segédjegyzökké nevezték ki: Gorkov Milánt Grebenáczra, Ilikovics Kosztát Izbistére és Bejkovics Szvetislávot Strazsára.

— Senta város közgyűlése. Sentáról jelentik: Szerdán délelőtt tartotta Senta város kiszélesített tanácsa januári közgyűlését dr. Petrovics Brankó polgármester elnöklété mellett. A közgyűlés 4 vagon tüzfűtőt szavazott meg a gimnázium fűtésére. A tanonciskolai tanítók ügyében úgy döntöttek, hogy a város csak utólag hajlandó fizetésüket folyósítani és ha a tanerők emiatt február 1-én megszűntetnék az oktatást, úgy másik tanítókat fognak alkalmazni és erről értesítik a közoktatásügyi minisztériumot. Ismét panaszok hangzottak el a közgyűlésen a városi villanytelep ellen, amely nem hajlandó a rendelkezésre álló villanyórát felszerelni, csak azért, hogy a drágább átalány díjakat számíthassa fel a feleknek. A közgyűlés utasította a villanytelepet az órák kiszolgáltatására és arra, hogy az elromlott utcai égőket szereltesse fel és pótolja a hiányos utcai világítást. Végül a közgyűlés dr. Petrovics Brankó polgármesternek saját kérelmére február 1-től kéthónapi szabadságot engedélyezett. Ez idő alatt a polgármestert Branovarski gazdasági tanácsnok fogja helyettesíteni.

— Amerikai akció a melencei gyermekszanatórium javára. Becskerekre l jelentik: Cvetkov Anka tábornokné, a melencei gyermeknyaralattási akció vezetője Newyorkba érkezett, ahonnan levelet írt az akció egy másik, becskerekli vezetőtagjának. A tábornokné közli levelében, hogy Pupin bánati származásu egyetemi tanárral és dr. Riederrel együtt, aki a háború alatt a balkáni amerikai misszió vezetője volt, nagy agitációt fejtenek ki Amerikában a gyermeknyaralattás érdekében. Tervbe vették, hogy Melencén nagyszabásu szanatóriumot fognak építtetni több száz gyermek elhelyezésére.

— Nyugdíjazás. A közoktatásügyi miniszter Jovanovic Ljubomir vrsaca tanfelügyelőt február 1-től kezdődőleg nyugdíjazta.

— Leleplezett csempészek. Novisadról jelentik: A rendőrség régebben megfigyelte, hogy Délserbia vidékéről nagymennyiségű vámolatlan dohányt csempésznek Novisadra. A megindított nyomozás sikerrel járt és a rendőrség letartóztatott egy Jankovic Paulin nevű nőt, aki állandóan csempészte a dohányt Novisadra. A házkutatásnál nagymennyiségű dohányt találtak nála.

— Halálozás. Vrsacon meghalt Sparger Emmánul izr. kántor 72 éves korában. Az elhalt kántor, akit nagy részvét mellett temettek el, 50 éven keresztül állott a vrsaci hitközség szolgálatában.

— Leleplezett család. Novisadról jelentik: A rendőrség letartóztatotta Pelikan Krsztát, aki állandóan hadnagy egyenruhában járt, tartalékos hadnagynak mondotta magát. Különböző egyénektől, akiknek bizalmát sikerült megnyernie, kisebb-nagyobb összegeket csalt ki. Letartóztatták. Beismerte, hogy több városban követett el hasonló szélhámossságot.

— Kamarazene társaság Vrsacou. Vrsacon már régóta igen intenzív zenei élet van. A vrsaci vonósnégyes társaság, melynek tagjai *Milsics, Tausz, Napravnik és Petrovics dr.* Járásbíró február 4-ikén tartja idei első nyilvános hangversenyét a következő műsorral: Haydn: Quint-je. Beethoven C-moll és Mendelsohn Es dr kvartettje. A kamarazene iránt városszerte nagy az érdeklődés.

— Válságos a görög kormány helyzete. Athénből jelentik: A forradalmi kormány helyzete megingott. Mérvadó görög politikai körök közeli bukására számítanak.

— Rassay párbajozik. Budapestről jelentik: Rassay Károly a képviselőház legutóbbi ülésén összehozta Bogya János képviselővel. Rassay segédei után elégtételt kért Bogya egyik kijelentéseért, aki Gömbös Gyulát nevezte meg egyik segédül. A két fél segédei kardpárbajban állapodtak meg, amelyet szerdán este vívtak meg a Stenelli-féle vívőteremben.

— Eljegyzés. Horváth Etelkát eljegyezte Varró Károly gabonakereskedő. B. Topola. (Minden külön értesítés helyett.)

— Műkedvelői előadás Baján. A bajai szlovák műkedvelő ifjuság a Rigó-féle vendéglőben szlováknyelvű műkedvelői előadást rendezett. Fr. Mabanek a *Kisérlet* című darabja került színre. Az érdekes darabot a szereplők igen jól adták s a közönség hálásan tapsolt a szereplőknek, valamint Kmety Márton és Cornéliának, akik az előadást rendezték.

— Jachtokat építenek Kraljevicán. Beogradból jelentik: Kraljevicán új társaság alakult luxusjachtok építésére. A vállalat először Sándor király számára fog egy jachtot készíteni.

— Mozgósított a szovjet. Londonból jelentik, hogy az orosz szovjet tábornoki tanácsa elrendelte a vörös csapatok mozgósítását. A csapatkoncentrációkat Oroszország nyugati határain már meg is kezdték.

— Leégett a milánói pályaudvar. Milánóból jelentik: A elmúlt éjszaka a milánói pályaudvar leégett. A kár több millió lira. Az állomás pénztáráiban levő 20 millió lirát sikerült megmenteni. A forgalom nem akad meg.

— Hatezer doboz cipőkrémet loptott. Novisadról jelentik: A novisadi első jugoszláv kémiai gyárban több ezer doboz cipőkrém tűnt el. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy a cipőkrémet Baden Ferenc és felesége lopták el. Letartóztatták őket. Beismerték, hogy 6000 doboz cipőkrémet vittek el és értékesítettek.

— Eljegyzés. Heisler Ilonka Siklós és Berger Armin Bród a „Mabe” cég beltárgya jegyesek. (Minden külön értesítés nélkül).

A suboticei színház heti műsora. Csütörtökön, február 1-én, délután két órákor iskolai előadás a *Gjido* népszínmű kerül színre, míg este nincs előadás. Pénteken délután 3 órákor mérsékelt helyárral a *Lumpaciuss Wagabundus*, este pedig a *Dona Zamfirova* van műsoron. Szombaton este mutatja be a színház Gabriela Zapolska *Dulskané morálja* című komédiáját, míg vasárnap este Okrugics *Sacsurica i subara* című vígjátékának lesz a bemutatója. Vasárnap délután mérsékelt helyárral a *Szerencsétlenc* operettet ismétlik meg.

Diák-itt a szegény ukrainai gyermekeknek beküldött kiadónaplunkhoz 15 dinárt.

— Bőr- és nemibetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtti 8—10 és délután 2—4 között. Salvársan-oltások vérhajosoknak.

— Felhívás a nyugdíjasokhoz. A nyugdíjas szövetség suboticei vezetősége értesíti az összes nyugdíjasokat, hogy Subotican 1923. évi február hó 3-ik napján délután 3 órákor a Mozdonyvezetők Otthonában értekezletet tart, amelyen a Vajdaság egész területére kiható szövetség megalakulását beszél meg. Erre az értekezletre a suboticei központi szervezetek tagjait meghívja azzal, hogy megbizottait a gyűlésre jelöljék ki. Az értekezleten kell megállapítani a végleges szervezést kimondó közgyűlés határnapját és tárgysorozatát. A vidéki szervezetek megbizottaira vonatkozó bejelentések öv. Czener Andorné címére (Subotica, Wilsonova-utca 34.) küldendők meg.

— Az új kéményseprő díjak. Bács-bodrogmegye törvényhatósági bizottsága a kéményseprődíjakat a következőképpen szabályozta: földszintes kémény 1 évi seprése 24 dinár, emeletes kémény 1 évi seprése 30 dinár, két emeletes kémény 1 évi seprése 36 dinár, taksarékúthelyek 1—1.50 és 2 dinár, Vendéglők, kávéházak vagy nagyobb taksarékúthelyek 10 dinár, kéményseprés 5 dinár, vaskályha 2 méter csővel 2 dinár, gőzmalom és gyárkémény, 18 méterig 100 dinár, gőzmalom és gyárkémény füstcsatornája 10 méterig 100 dinár, szállások 1—6 km.-ig 50 dinár, 6—12-ig 100 dinár és 12 km.-en felül 200% több. — Éjjeli munka — este 6-tól reggel 6-ig — a díjszabás kétszeres. Kéményseprődíjat mindenki köteles fizetni még akkor is, ha a seprést maga végzi. A hátralékos kéményseprő díjakat, közgazgatási uton, közadók módjára hajtják be, ha azt a háztulajdonos a kéményseprőnek nem fizeti ki. A kéményseprő díjat, a háztulajdonos tartozik fizetni.

— Batik és rézdomborítás tanítás a Hódi-festőiskolában. Subotica egyetlen festőiskolája, melynek vezető tanára Hódi festőművész, új tanszakkal bővült. A megnyilvánult nagy érdeklődésre való tekintettel a batik-festés és a rézdomborítás is rendes tárgyként szerepel, ami azért is nagyfontosságú, mert utóbbi két iparművészeti ág mint kereseti forrás biztos megélhetést nyújt. Mindkét tárgyat olyképp tanulják a növendékek, hogy a tanfolyam befejezte után teljes önállósággal dolgozhassanak. A tanítás négy hónapig tart és a növendékek megrendeléseiket az iskolában állítják elő. Jelentkezések az iskola helyiségében. Karagyorgyev trg. 4. I. emelet, naponta d. u. 2—4-ig.

A Sand kulturszakosztályának folyó évi február hó 10-én a Lloydban megtartandó zártkörü álarcos bálja iránt nagy érdeklődés mutatkozik. A bál nívóját emeli a nálunk újítás számba menő, de más városokban már rég meghonosított azon rendelkezése az elnökségnek, hogy a meghívottak az elnökségnél személyes jelentkezés útján érvényesítik meghívójukat, amivel a rendezőség azt a célt éri el, hogy a meghívókkal való visszaélés teljesen ki van zárva. — Amint értesülünk, a rendezőség fel akarja eleveinteni az 1001 éjszaka meséjének pompáját és erre a célra a Lloyd termeit káprázatos pompával díszített fel. Többek között átalakítja a Lloyd két termét keleti pompájú pihenő tereemmé; a bálterem díszítése Fischer kárpitos mesterműve lesz.

Elhásasodás, köszvény és cukorbetegség esetén a *Ferenc József* keserűvíz javítja a gyomor és a belek működését, élénkíti az emésztést és előmozdítja az anyagcsereét.

— Adomány A Kereskedelmi Egyesület a Nyugdíjasok Szövetségének népkönyha javára a Szilveszter-estélyi jövedelméből 150 dinárt adományozott, a mit köszönettel nyugtáz a vezetőség.

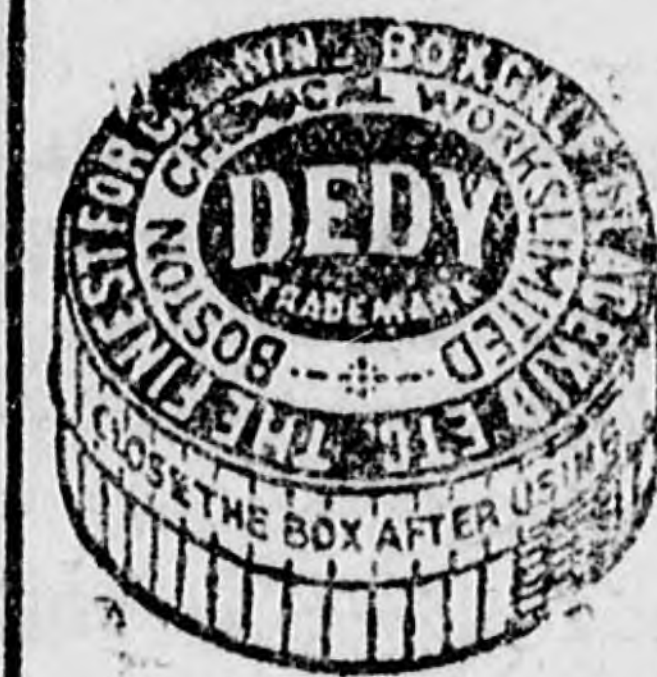
A Zsidovska Banka suboticei részvényesei, valamint heti betétkönyvek tulajdonosai felkértek, hogy érdekeik megvédése céljából a részvénytulajdonosok megjelölésével haladéktalanul küldjék címüket Hermann Vilmosmal Subotican.

SPORT

Uj munkásegylet alakult. A sportnak a munkásság körében való egyre nagyobb térhódítását igazolja az, hogy a közel múltban megalakult Tipographia S. E. után a napokban egy újabb munkásegylet alakult *Radničko Atletsko Družvo* néven. Az új egyesület, amelynek elnöke: Delich Kálmán, titkára: Belancsics Dusan, a régi MTKE egyesületet váltja életre. Tagjai tisztán a szervezett munkásság köréből regrutálódnak. Az egyesület focball-csapata első mérkőzését a Tipographia S. E.-vel fogja játszani. Ez lesz mindkét egyesület bemutató mérkőzése.

Birkózóverseny Zombolyán. A Zombolyai S. E. február 18-án Bánát 1923. évi bajnokságáért országos birkózó-versenyt rendez. 9 súlycsoportok győztesei a klub nagy ezüstérmét kapják bajnoki szalagon »Bánát, 1923. évi bajnoka« felirattal. A második helyezettek kisézüst, a harmadik helyezettek pedig bronzérmét kapnak. A nevezések Fekete Sándor titkár (Dzombolj, Kralj Petar ul.) küldendők.

Ankét a vajdasági alszövetség ügyében. A suboticei egyesületek vezetői február 1-én értekezletet tartanak a Narod kávéház külön termében, mely alkalommal Vékes Rezső, a novisadi egyetközi bizottság kiküldöttje ismertetni fogja a Vojvodinai Alsözvetség tervezetét.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

Liqueur- és rumessenciák

valódi Noiret-féle francia gyártmány és a hozzá szükséges finom alkohol kapható

Decsy Gyula

gyógyszertárában a kisköpolna mellett. 412

Kötőgépek

használt állapotban, óránként 3—4 m³-nyi teljesítőképességgel, megvételre keresetlik. —

Ajándok: Indu trijsko Gradjevinskog A. D. „Inzinger” Zemun küldendők.

P. Peter's Nachfolger Wien
gallér és kezelőgyár
Albert Reiser Klogsdorf
harisnyagyár

GYÁRI LERAKATAI

FISCHER VLADIMIR és TSA

Novi Sad, Kralja Petra u. 23.

Azonkívül állandó nagy raktár férfi fehéreneműekben és zsebkendőkben.

Eredeti gyári árak.

Eladás csak nagyban.

Telefon 364.

LEGJOBB FÉMTISZTÍTÓ A „ZETOL”

NYILTTÉR.

Mindazoknak, akik felejthetetlen fele-
ségem elhunytá alkalmából bármily mó-
don igyekeztek fájalmunkat enyhíteni,
az egész család nevében ezúton mondok
köszönetet. **Kmetz Endre, Palics.**

Felhívás.

Alulírott a mai napon Szimics Milán senta
lakos festék és gyarmatáru kereskedő áru
készletét megvettem. Felhívom nevezett eset-
leges hitelezőit, hogy köveleléseiket nálam
8 napon belül jelentsék be.
Senta, 1923. január 25.

Sőregi Antal

festék és vegye-kereskedő.

572

Felhívás.

A „VENAC“ könyvkiadó vállalat r. t.
részvény jegyzésére.

A Kereskedelmi és Iparügyi Miniszterium 1923. évi
január hó 12-i V. T. 124 számú engedélye alapján
alulírottak megalapítjuk a „VENAC“ Részvény Tá-
rsaságot Beograd székhellyel.

A részvénytársaság célja:

1. Elvállal mindennemű nyomdai, litográfiai, cin-
kográfiai és könyvkötő munkát.

2. Foglalkozik könyvek és njságok kiadásával.
A részvénytársaság alaptőkéje 600.000 dinár (Hat-
százezer dinár) és 600 dr. 1000-es részvényből áll.
Szükség esetén ez az alaptőke új részvények kiadás-
útján felemeltetik, amelyek egy részével a régi részvé-
nyesek elsőbbséget élveznek.

A jegyzéskor minden részvény után 500 dinár és
100 dinár alapítási költség címén befizetendő.

A maradvány következőképpen fizetendő:

1923. március 15-én 200 dinár,
1923. május 15-én 300 dinár
minden részvény után.

Részvényjegyzés teljesíthető: Beogradban a „Ra-
dikál“ kiadóhivatala Prizrenka 7., Kopsa Radomirnál
a „Raška“ R. T. igazgatójánál Beograd, Prizrenka 7.
és az alulírott megbízottaknál.

A jegyzés 1923. február hó 15-ig tart.
Beograd, 1923. január 17.

ALAPÍTÓK: Protić M. Stojan nemzetgyűlési kép-
viselő, Dr. Hadži Kosta ügyvéd, Dr. Kopša Milutin
orvos, Lević S. Abraham az Országos Bank vezér-
igazgatója, Dr. Tapavica György ügyvéd, Klcsin Mita
a „Radikal“ igazgatója, Mladenović Milan nemzetgyű-
lési képviselő, Protić Stanko gazdasz, Kopša Radomir
a „Raška“ igazgatója. 679

Rubikos talicskákát

vasalva és vasalás nélkül készit

Első Sombori Kocsigyár

Napi teljesítmény 200 drb.

KÉRJEN ÁRAJÁNLATOT!

9395

**Villa és kerti föld
bérbeadás.**

Néhai Kovacsics Agoston tulajdonát képezett a
szegedi szőlők között, a „Sand“ futball pálya
utcájában fekvő, a suboticei 18862 sz. betétben báró
Bechade Rockpine Egon nevére felvett 3163 51
kerti földet és az ezen levő villát (két szoba,
konyha és nyitott veranda) a teleknyvi tulajdonos
megbízásából 1923 évi február 2-án (Gyertya-
szentelő Boldogasszony napján) d. e. 10 órakor
lakásomon: I. kör Paje Kujundzić ulica 8. sz. a.
megtartandó magán árverésen az árverés napjától
számított 3 (három) évi időre bérlet illetve
haszonbérletre kiadom.

Ezen árveréshez a haszonbérletni szándékozókát
meghívom.

Az árverési feltételek lakásomon meg tudhatók —
szükség esetén írásban megkapható.

Dr. Reisner Lajos ügyvéd. 493

Ügyes

cipőeladót

márciusi belépéssel keres
MAISON OBERSONN ZAGREB
Ilica 31. 582

FIGYELEM!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy
hölgyfodrász szalonomban
ismét több elsőrangú munkaerőt alkalmaztam, kik a
legmodernebb fésülést produkálják.

A mai kor igényeinek megfelelőleg francia min-
tára a legmodernebb hajmosó apparátusokat sze-
reltettem fel, úgy hogy t. vendégeim a leggyor-
sabban fennakadás nélkül szolgáltatnak ki. —
A nap bármely szakában végzek

hajszőkítést és hajfestést

(valódi L'Oreal Hennével.) Menyasszonyi és al-
kalmi frizurákat házaknál is elfogadok úgy hely-
ben mint vidéken. Abonnensek üzleten kívül is
elvégeztetnek. Parókat bálakra, multságokra
kikölcsönözök. — Kérem a t. hölgyközönség szives
érdeklődését 517

Mittler Gyula illatszerész

FÜZŐK

legújabb szabásu halcsontos, —
halcsont nélküli gumival és be-
bujósítók, melltartó gyomor-
szorító.

Haskötők

orvosok által legjobban elis-
mert és ajánlott szabás szerint
készítik. Vidékre slusz és csipő
méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

Gabona és faszakmában jártas

fiatal könyvelő

perfekt horvát, német és magyar, szép írással,
mindennemű könyvelési munkában teljes jártas-
sággal bir, gyors számoló állását változtatni sze-
retné. Szives ajánlatokat „Állandó állás 549“ jel-
igére ezen lap kiadóhivatalába kér. 721

BANKARSKO i TRGOVAČKO D. D.

BEOGRAD, POENKAREOVA 6.

VESZÜNK LEGJUTÁNYOSABBAN

7%

ÁLLAMI JÁRADÉKOT.

Fagykenőcs

fagyást pár nap alatt főkéletesen meggyógyít.

Kapható:

LACKNER DROGERIÁBAN

Kralj Aleksandra ulica, Hotel Nacionalal szemben.

Darások kukoricát és árpát

továbbá vagontelekben

SÓT

748

Raktáron tartok kukorica és árpadarát.
Egy jókarban levő speditour kocsit eladó.

Szórád Lajos, Paralel put 16.

Bükk-, gyertyán-, cser-, tölgy

TÜZIFA

Bognárok részére körísrőnk, kádárdonga és
kész hordók.

Bármely kályhában égő darabos szén, kovácsaszén
faszén, aprított fa 40 dinárért, vagontelekben és
kicsinyben legolcsóbban

KRIKS i DRUG cégnél

Subotica, Save Tökölje (Halaški) 52. alatt
kapható. — Telefon 425. 389

Középszerű gépgyár keres

ÜZEMMESTERT

aki a mezőgazdasági gépszakmában és
javításban járatos. Ajánlatokat a kiadó-
hivatal „508“ szám alatt továbbit.

508

ELADÓ

Beogradhoz közel bánáti városban a legforgal-
masabb helyen jól jövedelmező és szépen
szortírozott

csemege üzlet büffé helyiségekkel

betegség miatt és azonnal átvehető lakással
együtt. Leveleket „Legjobb befektetés“ jelígre a
kiadó továbbit. Ügynököket díjazok. 667

VALÓDI CLUB PAPIR VALÓDI

Gyári lerakata és főelárusítója

BEDŐ TRAFIK SUBOTICA

Legolcsóbb árak. Szállítás vidékre is utánvéttó
illetőleg a pénz előzetes beküldése ellenében.

Romániai saját termelésű

**tűzifát, faszénét továbbá
meszet**

ajánl azonnali szállításra

IMPORT FAÉRTÉKESÍTŐ

VELIKA KIKINDA

KORNIS ZSIGMOND ÉS MÁRTON

aradi fatermelőik bizományosa

Telefon: Vel. Kikinda 12.

**Asztalosok, építkezők
figyelmébe!**

Nagy raktár I-a prima fichta asztalos árukból és
I-a gőzölt bükk deszkából, továbbá épületfa,
lécből minden méretben és cserépből a legmél-
tányosabb árakon. 343

DOHÁNY OTTÓ fakereskedő Subotica

Trumbičeva ul. 20. — Telefon 160.

ELADÓ

26 katasztrális hold

prima szántóföld

Vukovár (Szeréms megye) határában rendkívül elő-
nyös fizetési feltételek mellett. Bővebb felvilágo-
sítást ad — Dr. ZSITVAY JENŐ kir. közjegyző
VUKOVÁR. 670

ELADÓ GÉPEK:

692

Egy 60 HP stabil gőzgép, magas és alacsony nyo-
masu, kondenzátorral, kötélművelésre. Ferd. Kühnel
gyártmány. Még alig használt, üzemképes. Egy
cca 40 cm tüzelővelű gőzkazán. Egy egyenáramu
generátor, 350 Ampére, 110 Volt. Egy egyenáramu
generátor 312 Ampére, 120 Volt. — Két injektor.

**Nagy Gáspár kendergyár és hengermalom
Prigl.-Sv.-Ivan**

LEVELEZÉS

Keresem egy oly családost, csinos, fiatal asszony vagy leány ismeretséget ki kevés szabad időmet kellemessé tudná tenni. Leveleket Szerény igénye jellegre a kiadóba kérek. 745

FOGLALKOZÁS

Rövidáruengros szakmában tökéletesen perfect, csakis komoly utazók felvételnek, kik Bácska, Bánátságban be vannak vezetve — csakis jó referenciákkal. — Előnyben részesülnek, kik már helybeli rövidáru nagykereskedésben működtek. Megbízható irodakiszásony német nyelvtudással és gyorsírói képességgel felvételnek. — Megbízható kftutóink és leányok, valamint bolti és házi szolgálga — garanciával — felvételnek. Jelentkezni csak február 4-én délután lehet. Cim a kiadóban. 615

Házvezetést elvállalna fiatal elvált asszony vidéken is, hová két éves kisfiát is magával vihetné. Szives sorokat kér Újvére jellegre a kiadóba. 660

Egy jobb kádár-segéd vegyes munkára teljes ellátással felvételnek. Heizer kádár, Topola, Bácska. 564

Ügyes, jó megjelenésű fűszeres-segéd felvételnek, szerbül tudók előnyben. Herczl Vilmos Subotica. 595

Urasági mast. keresek jó bizonyítványokkal. Ajánlatok a kiadóba küldendők. 632

Vaskereskedőseged, német és szerb nyelvismerettel, azonnali belépésre kerestetik. — Ajánlatok Sschmolka hirdetőbe Novisad. 666

Fiatalabb festőmunkás, ki teljesen önállóan gyapit, pamutot és ruhát minta után fest, kisebb műhelybe felvételnek. Ajánlatok »Festő« jellegre a lap kiadóba. 390

Cement-cserép munkások és egy 15—16 éves fiu fakeskedésbe gyakornoknak felvételnek. Glied Bernát fakeskedő. 668

Vincellér, teljesen szakkozott, elsőrendű munkakeresettik március elsejéi belépéssel. Ajánlatok Ladány kereskedelmi iroda, Aleksandrova ulica 5 kéretnek. Ugyanott faj sima vessző eladó. 671

Egy könyvelő, ki a könyvelésben jártas és a német nyelvet bírja, azonnali belépésre kerestetik; ugyanott egy jókarban levő Ideál írógép eladó. Stern Adolf írógép raktárában, Jelasičeva ulica 4. 677

Szakképzett, erélyes főmolnár keresek 8 járatu, magasórlelésű gőzmalombba. Szerb és német nyelvet beszélők előnyben részesülnek. Ney Gáspár kenérgyár és hengermalom, Prigr. Sv. Ivan. 691

Podrász-segéd, fiatal, jó munkás, azonnali belépésre kerestetik. Lakatos podrász, Bajmok, főtér. 700

Kifutóink, kik élesztőeladásban jártasak, azonnali felvételnek a »Johanna« szikvizgyárban, Segedski put, pályaudvarkapu mellett. 702

Fűszerkereskedőseged, fiatal, négy középiskolát végzett, állást keres. Cim a kiadóban. 709

Apróhirdetések

Telefonon nem adunk hirdetői ügyekben felvilágosítást. Apróhirdetés egy szó 1 D. vastagbetűs és címző kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 D. Apróhirdetéseket felvesz Subotica a kiadóhivatal Kralja Alexandra-utca, Lebach-ház és Temunović hírlapáruda a vasúti park mellett. Vidékre valamennyi fűlárslítótuk. Előzetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkérdezőkhez válaszbélyeg melléklendő. Állástkeresők az apróhirdetési díj felét fizetik.

Elvállalnék bármilyen szakmából képviselőt v. ügynőkségeit. Schlesinger Dezső, Senta. 728

Masszirozónő ajánkkozik hölgyeknek házakhoz. Praška ulica 9. 739

Peles konyhakertészt keresek idamajori gazdaságomba. Halbrohr József földbirtokos, Subotica. 735

22 éves fiatal asszony két éves leánykájával házzelvezetői állást keres magányos urnál vagy kis családnál. Cim: Schmolka hirdetőjében, Novisad. 724

Idősebb német urinó állást keres önálló házzelvezetéshez. Cim: Blečka ulica 8, Subotica. 737

Építésre igen alkalmas ház nagy telekkel, elfoglalható lakással, a város közepén eladó. Cim a kiadóban. 549

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET

ékszerekre kölcsönt ad. Adás-vétel. I., Bogovičev ulica 12 szám.

Magánjáró alkatrészek, acél öntésű fogaskerekek, viztartány, légtartány, légkompresszor, szívónyomó vízszivattyúk, kazánhoz való járkerekek, fogas-koszorúk, sörfőző készülék, légindító kompresszorral, Molarup gőzhengerelajozó, tábori kohók, csavaranyák minden méretben gyári áron, autó hat személyre jutányos áron, jéggyári hűtő-csővek, golyós-csapágyak dobhoz házzal együtt, ékszer és orsóprés. Bővebbet Hamburger gépműhely Subotica, villanytelep mellett. Telefon: 566. 678

ARANYAT, BRILLIÁNST, drágaköveket legmagasabb áron veszek. Orákat és ékszereket legszakszerűbben javítok és legolcsóbban árusítok. Friedmann Dezső órás és ékszerész Subotica, Alexandrova ul. Állami tisztviselőknél javításoknál 20 százalék engedmény. 6986

Marógép csapolóval, legnagyobb méretű, eladó. Schaffer asztalos, Bajmok. 699

Ház, 700 négyszögöl tellekkel, nagy magtárral, alatta kétszáz sertésnek fekvő és göréval, eladó. Majšanski vinogradi 126, »Primarius« gyár mellett. 711

Eladó 14 darab különböző kávéházi márványasztal Bácspetrovoszelói katolikus legényegyletben. 613

Keresek megvételre jó vidéken pataki malmot és két darab Ganz-féle hengergereket, egy darab háromnyolcadost, egy darab 11-est. Cim a kiadóban. 707

Farkaskutyák eladók, kölykek előjegyezhetők dr. Vojnich, Bačka-Topolya. 675

Azonnal eladó hat és fél hold szántóföld, egy hold házhely, egy hold erdei jog, összesen 75.000 dinárért. Eugen Kendl, Mikleuš, Slavonice. 697

Eladó Asztra szivógáz lokomobil, 35 lóerős, csak hat hónapig volt használatva. Papp Pál Szvilolevón, Apatin mellett. 722

Beköltözhető háromszobás ház 135 ezer koronáért eladó. Frank Miksánál, Vukovits ulica 10. 727

Megvételre keresek egy polgári lakóházat vagy villát, lehetőleg az alaguton túl. Cim a kiadóban. 720

Eladó Keleblán (Magyarország) egy lánc prima nemes kádár-szőlő. Bővebbet Horváth Sándornál VII. Valjevka ul. 3. 734

KÜLÖNFÉLE

LAKÁST egy vagy kétszobás, bútorral vagy nélkül keres a Főtér közelében gyermektelen házaspár. — Cim a kiadóban.

Magános urinó lakótársnőt keres. Cim a kiadóban. 693

Száraz búkkfa mtm-ként 40 dinárért kapható Sijačić fátelen, Segedinski put. Telefon 839. 710

Üzlethelyiség raktárral és pincével forgalmas piacon kiadó és azonnal átvehető. Érdeklődni lehet VI. Zrinjski trg 19, a zárdaival szemben. 746

Nagy helyiség malomnak, gyárnak, műhelynek kiadó. Cim a kiadóban. 741

Jó vállalathoz pénzzel társ kerestetik, ha nőlen, ellátást kap. Cim a kiadóban. 742

Katonai ügyekben a legmegbízhatóbb és leggyorsabb információ beszerezhető Malusev-iroda után.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez és galvanizál: 6838

KRAUSZ

VELIKI-BECKEREK, a törvényszéki palota mellett. TELEFON SZÁM 329.

„JE-KA“
TEA

a legjobb,
legfinomabb,
legolcsóbb.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ teát!

A legfinomabb

„JE-KA“

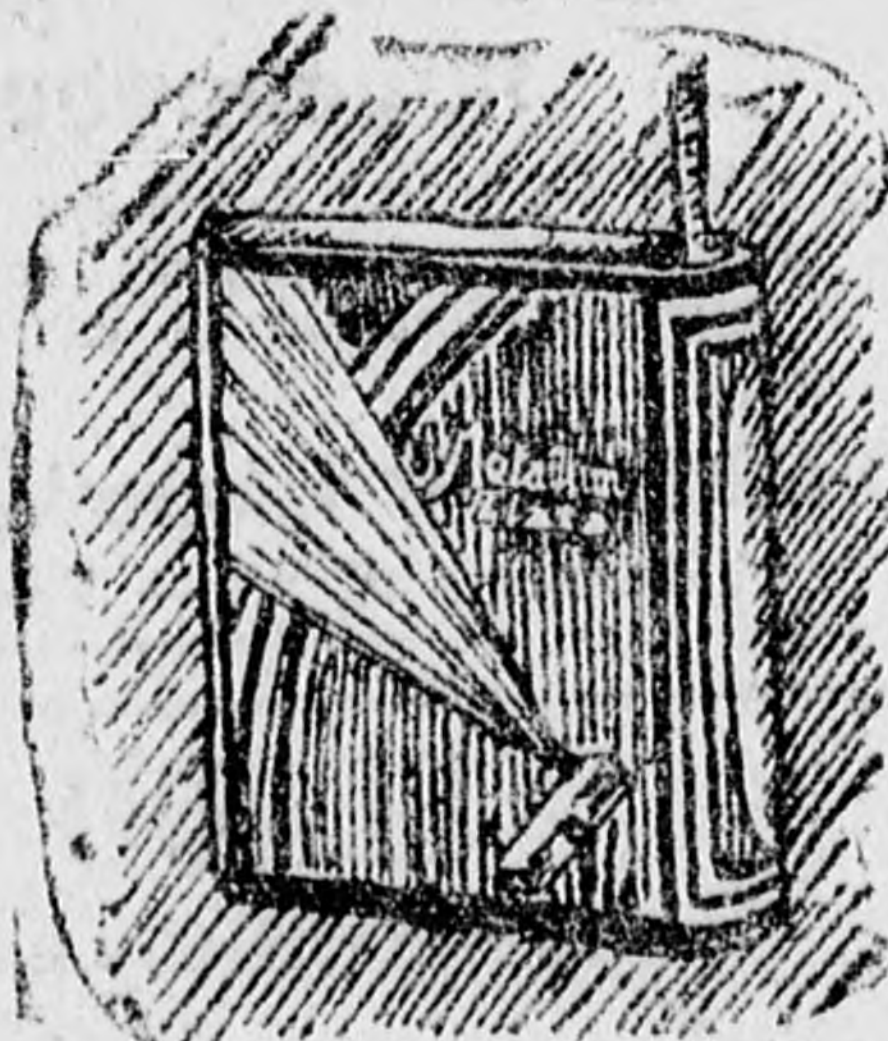
csokoládét és csokoládékülönlegességeket gyártja csakis a

Confiserie „JE-KA“ Zagreb
csokoládé-

és csokoládékülönlegességek gyára.

Kérjen mindenütt „JE-KA“ desertet!

Melyik zseblámpa-elem a legjobb?

Zseblámpa-hüvely és öngyújtók nagybani eladása eredeti gyári áron

Főlerakat a Vajdaság részére:

Deutsch Izidor
optikusnál
Subotica

Kereskedőknek eredeti gyári áron!

283

Értesítés!

Ezton értesítjük tisztelt vevőinket, hogy

kandisgyárunkat

a mai nappal üzembe helyeztük. Gyártunk

sárga és fehér kandist

amelyet a legjobb minőségben napiáron szállítunk.

Ambrózia Cukorgyár R. T.

Veliki Beckerek

681

Just r. t.

a legjobb ANGOLSZÖVET gyárak képviselője

Ujonnan megnyílt üzletében kaphatók a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron valódi angol szövetek, angol cérnák, amerikai sárcipő.

SUBOTICA, VÁROSHÁZ ÉPÜLET

Régi jó hírnévnek örvendő üzletei BEOGRAD, ZAGREB.